

*

***ICOANA PE STICLĂ... TIMP DE CREDINȚĂ ÎN SPAȚIUL TRANSILVANIEI –
CATALOG, SIBIU, EDITURA “ATRA MUSEUM”, 2011, 40 P.***

Apărută sub egida Consiliului Județean Sibiu, a Complexului Național Muzeal ASTRA și a Muzeului Civilizației Transilvane ASTRA, lucrarea prezintă un număr de 33 de icoane pictate pe sticlă, care aparțin „Colecției de icoane – obiecte de cult” a Muzeului ASTRA. Parte din colecția amintită a fost, astfel, valorificată atât prin editarea acestui catalog, cât și în urma colaborării cu Institutul Cultural Român din Budapesta – prin organizarea unei expoziții internaționale, sub cupola „Sălii Oratorium” a Muzeului de Istorie din Budapesta, în primăvara anului 2011. Ambele evenimente, editorial și expozițional, au purtat “pecetea” plină de inspirație a muzeografului Ada Maria Popa.

Valeriu Ion Olaru, directorul general al Complexului Muzeal sibian, în *Cuvântul introductiv* al lucrării, evidențiază faptul că expoziția ilustrează „în mod simbolic, prin cele 33 de icoane pe sticlă, comunitatea religioasă din sânul familiei tradiționale românești”. Nu trebuie uitat că „mica parte din tezaurul de valori ale Muzeului ASTRA” a fost constituită, alături de majoritatea obiectelor de patrimoniu, în decenii de cercetare și de studiu pe “terenul fertil” al Transilvaniei, iar prin achizițiile și donațiile realizate la timpul oportun, colecțiile patrimoniale muzeale sibiene au căpătat o consistență și o valoare inestimabilă, fiind găsite „de căutători la răscrucea drumurilor, în spațiul și timpul vremelnice al istoriei”.

Astfel, în centrele de pictură de pe Valea Sebeșului, din Țările Făgărașului și Oltului, din Șcheii Brașovului, din Nicula-Cluj sau din Mărginimea Sibiului, talente artistice precum: Savu Moga din Arpașu de Sus, Matei Purcariu Țimforea din Cârțișoara, Pavel Zamfir Zugravu din Laz sau Costea din Lancrăm au creat, de-a lungul timpului, adevăratele „bijuterii ale artei religioase țărănești”. Zonele respective au fost adevărate oaze de ingeniozitate tehnică, de îndemănare și de creație populară, fiind meritul colegilor sibiieni că au știut cum să găsească și să colecționeze aceste piese de patrimoniu aflate sub „colbul vremurilor”.

Autoarea inserează în posfața lucrării o mărturie a modului cum ar trebui să ne apropiem de icoane, cu „emoție, cu mirarea născută din nedumerire și admirație, și (să – s. n.) ne lăsăm invadați de frumusețea tăcută a sfinților, de umbra luminoasă a celor neînțelese cu mintea noastră omenească, dar care toate ne cheamă să intrăm într-a le trăi, firesc cu bucuria într-o comuniune...” – cuvinte simple, care exprimă, în fond, „timpul de nemăsurat, dar în Veșnic, în care regăsim libertatea comunicării cu Dumnezeu/Cer...”.

Ada Maria Popa menționează că „fântâna de spiritualitate românească”, reprezentată de icoanele pe sticlă, și-a tras izvoarele de inspirație din icoanele pictate pe lemn, deși „pictura pe sticlă avea uneori *libertatea* ieșirii din literele erminiilor (bizantine – s. n.), iconarul luându-și îndrăzneala imaginației artistice”. Icoanele vechi, „încadrate de rame simple [...] asemenea unor îngrădiri de arii de pământ sau morminte”, erau un „blazon de *aristocrație* de veche cultură și civilizație, o emblemă identitară, un chivot de credință”.

Chivotul de credință este reflectat editorial prin însăși numărul icoanelor selectate (33), dar și prin calitatea hârtiei tipografice sau a clarității imaginilor. Căci numai astfel reprezentările religioase pot fi rememorate, astăzi, „cu un dor autentic, în scenografii moderne (editoriale și – s. n.) expoziționale”. Viziune pe care *inspirația fără margini* a muzeografilor sibieni, cu siguranță, a reușit să o pună în valoare.

Dimitrie-Ovidiu Boldur